

et virkeligt Grundlag for en Folkekirke-Organisation; det er for skrøbeligt et Grundlag, det kan ikke bære denne Bygning, og dernæst siger det ærede Medlem, at han vil først kende Planerne til Kirkeforfatningens Bygning, inden han vil gaa med til at bygge Huset; man lægger ikke Grundvolden for et Hus, inden man har Planerne færdige. Ja, den Forklaring har jeg hørt før, det er ikke noget nyt, det er flere Maanedes, siden jeg hørte denne Udtalelse. Men naar jeg har talt om, at der her kunde blive en Begyndelse til en Kirkeforfatning — det første Skridt, har jeg sagt, hen ad Vejen — eller naar jeg med Kommissionen af 1853—54 har talt om, at det var det første Led i enhver ønskelig Kirkeforfatning, mener jeg selvfølgelig, at Oprettelsen af Menighedsraadene er noget, der maa gaa forud, inden man overhovedet kan begynde at udarbejde Planer om en Kirkeforfatning. Her staa vi over for en Strid af lignende Art som den om, hvem der først kom til Verden: Ægget eller Hønen. At en Høne ikke kan komme til Verden uden gennem et Æg, det er en Erfaring, vi alle have gjort, men en anden Erfaring, vi ogsaa have gjort, er den, at uden Hønen faar vi intet Æg. Det er en Strid, paa hvilken jeg tror, de lærde have ofret mange Timer, jeg har ikke ofret mange Minutter paa dette Tankeeksperiment. Her staa vi over for noget lignende. Man siger nemlig: Ja, naar vi skulle have en Kirkeforfatning, kan det ikke gaa, at vi begynde derpaa, inden vi faa hørt fra Kirken. Ja, der kunde jo være noget i det. Men naar man saa har hørt paa dette, siger man: vi kunne ikke høre fra Kirkens Side, inden vi faa en Kirkeforfatning, thi Kirken har ingen Repræsentation, hvordan skulde vi saa faa den at høre? Saadan ere disse to Paastande: vi kunne ikke faa en Kirkeforfatning, inden vi høre Kirken, men Kirken kunne vi ikke høre, inden vi have en Kirkeforfatning: Det Standpunkt stod man paa i 1848, i 50erne, i 60erne, hele Tiden gik det frem og tilbage, og man kom ingen Vegne. Og hvorfor kom man ingen Vegne? Fordi man ikke kan høre Menigheden selv, den kan ikke tale. Kultusministeren kan maaske nedsætte en Kommission eller anden Forsamling, men det bliver ingen Repræsentation for Kirken. Den Magt og Myndighed har jeg slet ikke, at jeg kan sammensætte en Forsamling, der repræsenterer Kirken. Jeg kan maaske paaklistre Kirken ved et Magtsprog en Forsamling, jeg kan give Kirken en Mund ved

et Magtsprog, men den Mund kan sige noget helt andet end, hvad Kirken selv vilde have sagt. Det er meget uheldigt at faa en Mund, som siger noget andet, end man vilde have sagt. En saadan Mund maa Kirken helst frabede sig. Naar man vil tale om at spørge Kirken, gælder det om, at Kirken faar lukket sin Mund op, og da Kirken i Danmark og Norden har været bygget fra Arilds Tid paa Sogmenighederne, er det rimeligt, at man giver Sognemenighederne Lejlighed til at udtale sig, og det kan ske gennem dette Forslag. Her bliver der skabt en Lejlighed for Sognemenighederne til at udtale sig, de faa en Mund til at tale med, de faa Mæle, og derfor kan der her blive Lejlighed til at spørge Kirken. Naar dette Forslag bliver ført igennem, kan man faa, hvad Biskop Rørdam har kaldet: en Kirkedag. Biskop Rørdam har i Vinter skrevet en fortrinlig Bog, som jeg ikke behøver at gøre Tinget opmærksom paa — den har været omdelt her —, hvor han ogsaa siger, han tror, det er den Vej, man skal, at faa Menighedsraad indført, og indrømmer, at det gælder om at faa Kirken til at tale, og siger, at det, vi skulle have, er en Kirkedag. Men naar vi skulle have det, er Vejen dertil netop gennem Menighedsraad. Derfor skulde det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds ikke sætte sig paa det gamle Standpunkt med Hønen og Ægget. Det er et Standpunkt, der er uonslideligt, og for saa vidt kan det godt tages, men det er et Standpunkt, der ikke fører til noget Resultat. Nej, de, der ville noget, skulde hellere sige: vel, lad os tage det Skridt og give Menighederne en Mund, de kunne tale med, saa kunne vi faa spurgt Kirken og faa sammensat en Forsamling, som Kirken har Lod og Del i, og som repræsenterer den, og saa kunne vi arbejde videre. Derfor har jeg ikke sagt, at dette her er en uadskillelig Del af Forfatningen, jeg har sagt, det er et nødvendigt Skridt at gøre, førend vi kunne gaa til en Forfatning, det er et Skridt hen ad Vejen derimod.

Jeg har nu talt længe om Forslagene, og jeg skal slutte med, som jeg begyndte, at takke Flertallet for, at det er blevet paa Forslagens Grund. Paa denne Grund tror jeg, at det er muligt at faa noget udrettet. Forlader man Grundlaget og slaar ind paa nye Vej, ender det temmelig sikkert med, at der intet kommer ud af Sagen. Afstemningen kommer her til at afgøre, hvem der vil medarbejde paa Forslagene. Afstemningen drejer sig i Virkeligheden